

VILNIAUS UNIVERSITETAS
LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS

Darius
SAKALAUSKAS

Privataus kapitalo valdymas: Vilniaus atvejis XVII-XVIII amžiais

DAKTARO DISERTACIJOS SANTRAUKA

Humanitariniai mokslai,
Istorija ir archeologija H 005

VILNIUS 2019

Disertacija rengta 2014–2018 metais Vilniaus universitete
Mokslinius tyrimus rėmė Lietuvos mokslo taryba, GEOP programa POLIN
muziejuje Varšuvoje (Lenkija), Herderio institutas Marburge (Vokietija)

Mokslinė vadovė – prof. dr. Jurgita Verbickienė (Vilniaus universitetas, humanitariniai mokslai, istorija ir archeologija – H 005)

Gynimo taryba:

Pirmininkas – **doc. dr. Liudas Jovaiša** (Vilniaus universitetas, humanitariniai mokslai, istorija ir archeologija – H 005).

Nariai:

doc. dr. Liudas Glemža (Vytauto Didžiojo universitetas, humanitariniai mokslai, istorija ir archeologija – H 005);

dr. habil. Grzegorz Myśliwski (Varšuvos universitetas, humanitariniai mokslai, istorija ir archeologija – H 005);

prof. habil. dr. Zenonas Norkus (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, sociologija – S 005);

prof. dr. Shaul Stampfer (Hebrajų universitetas Jeruzalėje, humanitariniai mokslai, istorija ir archeologija – H 005).

Disertacija ginama viešame Gynimo tarybos posėdyje 2019 m. rugsėjo mėn. 26 d. 15 val. Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto 211 auditorijoje.

Adresas: Universiteto g. 7, Vilnius, Lietuva, tel. +370 5 268 7280; el. paštas if@if.vu.lt.

Disertaciją galima peržiūrėti Vilniaus universiteto, Lietuvos istorijos instituto bibliotekose ir VU interneto svetainėje adresu: <https://www.vu.lt/naujienos/ivykiu-kalendorius>

VILNIUS UNIVERSITY
LITHUANIAN INSTITUTE OF HISTORY

Darius
SAKALAUSKAS

Private Capital Management: a Case of Vilnius in the 17-18th Centuries

SUMMARY OF DOCTORAL DISSERTATION

Humanities,
History and Archaeology H 005

VILNIUS 2019

This dissertation was written between 2014 and 2018 at Vilnius University. The research was supported by Research Council of Lithuania, GEOP research fellowship in POLIN, Warsaw (Poland), Herder Institute in Marburg (Germany).

Academic supervisor – Prof. Dr. Jurgita Verbickienė (Vilnius University, Humanities, History and Archaeology – H 005)

This doctoral dissertation will be defended in a public meeting of the Dissertation Defence Panel:

Chairman – Assoc. Prof. Dr. Liudas Jovaiša (Vilnius University, Humanities, History and Archaeology – H 005).

Members:

Assoc. Prof. Dr. Liudas Glemža (Vytautas Magnus University, Humanities, History and Archaeology – H 005).

Dr. Hab. Grzegorz Myśliwski (University of Warsaw, Humanities, History and Archaeology – H 005).

Prof. Hab. Dr. Zenonas Norkus (Vilnius University, Social Sciences, Sociology – S 005).

Prof. Dr. Shaul Stampfer (Hebrew University of Jerusalem, Humanities, History and Archaeology – H 005).

The dissertation shall be defended at a public meeting of the Dissertation Defence Panel at 3 p.m. on September 26th, 2019 in Room 211 of the Faculty of History, Vilnius University.

Adress: Universiteto str. 7, Vilnius, Lithuania, tel. +370 5 268 7280; email if@if.vu.lt.

The text of this dissertation can be accessed at the libraries of Vilnius University, the Lithuanian Institute of History as well as on the website of Vilnius University: www.vu.lt/lt/naujienos/ivykiu-kalendorius

SANTRAUKA

1. Tyrimo objektas ir hipotezė

Šio tyrimo objektas yra kapitalo kaupimas ir valdymas ankstyvųjų modernių laikų Vilniuje nuo XVII a. antrosios pusės iki XVIII a. pabaigos. Kapitalas šio tyrimo rėmuose suprantamas kaip sukauptas turtas skirtas generuoti pajamas. Sąvokos pasirinkimas ir taikymas šiame darbe grindžiamas: 1) istorinių kapitalo sąvokų raidos analize, 2) sąvokos funkcionavimu tyrimo laikotarpio šaltiniuose, 3) teoriniu tyrimo konstruktu.

Pastarasis apima du pagrindinius tyrimo klausimus. Pirmuoju siekiama išsiaiškinti, ar Vilniuje buvo reikalingos ekonominės, teisinės, institucinės, socialinės sąlygos taupyti ir kaupti kapitalą kartu naudojant šią analizę identifikuojant skirtumus ir panašumus tarp Vilniaus ir kitų regiono miestų. Antruoju siekiama išskirti kapitalą, t. y. produktyvius aktyvus, iš bendro turto. Ginama tyrimo hipotezė yra ta, kad socio-ekonominės grupės Vilniuje XVII-XVIII a. turėjo sąlygas ir galimybes kaupti kapitalą, kurio panaudojimas buvo produktyvus ir racionalus.

Tyrimo metu analizuojamos keturios socio-ekonominės grupės ir jų kapitalo kaupimo bei valdymo praktikos Vilniuje: miesto teisę turintys miestiečiai, papildomai skaidant juos į miesto elitą, pirklius ir amatininkus; Pranciškonai Konventualai, kaip Bažnytinės institucijos veikiančios mieste, pavyzdys; žydai ir jų vietos savivaldos institucija, kahalas; Radvilos bei jų ekonominė veikla mieste. Šių grupių pasirinkimas yra paremtas jų dalyvavimų Vilniaus kredito rinkoje, svarba miesto raidai ir vietiniam ekonomikos kraštovaizdžiui, bei siekiu įtraukti skirtingas juridikas mieste.

2. Tyrimo tikslas ir uždaviniai

Tyrimo tikslas – ištirti Vilniaus socio-ekonominių grupių kapitalo kaupimo ir valdymo praktikas.

Tikslui įgyvendinti keliami šie uždaviniai:

1. Nustatyti pagrindines socio-ekonominės grupės Vilniuje, kurios turėjo galimybę akumuliuoti kapitalą.

2. Išanalizuoti pasirinktų socio-ekonominių grupių ekonominę apimtį, būdus, kaip jos generavo ir valdė savo kapitalą.

3. Išsiaiškinti, kaip ir kur skirtingos socio-ekonominės grupės naudojo sukauptą kapitalą.

4. Išanalizuoti skirtingų socio-ekonominių grupių sąveiką tarpusavyje kapitalo valdymo srityje.

5. Išanalizuoti kapitalo judėjimą.

6. Įvertinti ekonominės aplinkos ir politinių sprendimų įtaką kapitalo kaupimui ir valdymui.

7. Nustatyti, ar per tyrimo laikotarpį buvo struktūrinių pokyčių kapitalo rinkoje.

8. Palyginti Vilniaus kapitalo rinką, kapitalo kaupimo ir valdymo praktikas su tomis, kurios buvo kituose svarbiuose regiono miestuose – Varšuvoje, Karaliaučiuje ir Lvoje.

3. Literatūros apžvalga

Kapitalo kaupimo ir valdymo praktikos Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje (toliau LDK), kaip atskiras tyrimo objektas, iki šiol nebuvo tirtos. Tačiau yra keletas darbų, kurie įtraukė šį objektą į platesnės apimties tyrimus. Tarp tokių yra Liudo Glemžos ir Remigijaus Civinsko studija apie Kauno miesto elitą XVIII a.–XIX a.

sandūroje¹. Autoriai savo tyrime naudojo kapitalo sąvoką, paremtą garsaus prancūzų sociologo Pierre Bourdieu teorija, kurioje kapitalas suprantams ne tik kaip ekonominis, bet kartu ir kaip socialinis, kultūrinis, simbolinis konstruktas. Tiek Liudas Glemža, tiek Remigijus Civinskas analizuodami miestiečių ekonominį kapitalą², tyrė pastarųjų turėtą turtą ir pajamų šaltinius. Taigi abiem tyrėjams kapitalas iš esmės reiškė turtą, kurio jie papildomai neskaidė. Taigi, nors turime labai panašius darbus tiek apie Kauno, tiek apie Vilniaus miesto valdančiojo elito ekonominius pajėgumus, abu jie naudojo skirtingas sąvokas turto analizei³. Tai rodo, kad kapitalo sąvokos naudojimas iš esmės ne-kapitalistinėje visuomenėje ir ekonomikoje yra iššūkis, kuris reikalauja platesnio sąvokos paaiškinimo. Kituose darbuose, kurie buvo skirti atskirų socio-ekonominių grupių Vilniuje ekonominei analizei, kapitalo sąvoka nenaudota. Ten kur ši sąvoka LDK ekonomikos istorijos tyrimuose taikyta, ji plačiau nedetalizuojama⁴, nors dažniausiai naudota su dvarų ūkiais ir jų ekonomine veikla susijusiuose tyrimuose.

Kapitalo kaupimas ir valdymas ankstyvųjų naujųjų laikų laikotarpiu miestietiškoje aplinkoje yra pakankamai retas objektas ir regioninėje istoriografijoje. Turbūt, žinomiausias darbas Lenkijoje apie kapitalą šiuo laikotarpiu priklauso Henryk Samsonovicz⁵. Jo tyrimas apie Gdansko pirklius, jų kapitalo kaupimą ir valdymą antroje XV a. pusėje yra, bene, artimiausias tam, ko siekiama šioje disertacijoje. Henryk Samsonovicz savo studijoje analizavo pelno struktūrą, pirklių įmones, kreditą. Šio darbo trūkumas mūsų tyrimo

¹ Civinskas, Glemža, 2019

² Liudas Glemža tyrė LDK laikotarpį, kai tuo tarpu Remigijus Civinskas – pirmuosius dešimtmečius Rusijos imperijoje.

³ Aivas Ragauskas naudojo turto sąvoką, in: A. Ragauskas, 2002

⁴ P. Pakarklis, 1956, p. 43; M. Jučas, 1972, p. 6-7, 278; S. Pamerneckis, 2004, p. 111-112; D. Žiemelis, 2009, p. 20

⁵ H. Samsonowicz, 1960

kontekste yra tai, kad autorius analizavo tik vieną miesto socio-ekonominę grupę – pirklius, bei ribotą jų skaičių. Kitas panaši studija buvo parengta Anna Dunin-Wąsowicz (Żaboklicka)⁶. Ji taip pat tyrė miestiečių kapitalo kaupimą ir valdymą, tik šiek tiek mažesniame mieste – Nowy Sącz, XVI-XVII a. sandūroje. Kaip ir mūsų tyrime, ji naudojo panašius šaltinius (inventorius ir testamentus) bei bandė atskirti kapitalą nuo bendro turto. Maria Bogucka⁷ ir Jerzy Wojtowicz⁸ taip pat analizavo kapitalo kaupimą miestietiškos erdvės, tačiau jie labiau akcentavo kapitalo naudojimą manufaktūrose, per kurias jie matė kapitalistinių praktikų plitimą.

Kapitalas kaip tyrimų objektas yra labiau paplitęs Vakarų istoriografijoje nagrinėjančioje tiek viduramžių tiek ankstyvųjų naujųjų laikų ekonomikos reiškinius. Dažniausiai kapitalas šiose studijose suprantamas kaip komercinis ar finansinis kapitalas, nors pastarojo naudojimas yra dažnesnis. Tarp tokių darbų paminėtini Jaco Zuijderduijn⁹, Bas van Bavel¹⁰ ir daugelis kitų tyrimų¹¹. Visi šie darbai nors neturi tiesioginės įtakos mūsų tyrimui, leidžia geriau suvokti reikalingas sąlygas kapitalo rinkos formavimuisi bei jos funkcionavimą skirtingose aplinkose.

Apskritai, Vilniaus istoriografija, kuri apimtų ekonomikos istorijos reiškinius, yra gana ribota. Iš visų bendrinių miesto istorijos darbų¹², Juozo Jurginio et al. sovietmečiu išleista studija¹³ apėmė daugiausia ūkio istorijos aspektų. Miesto teisę turintys gyventojai, ypač miesto

⁶ A. Dunin-Wąsowicz (Żaboklicka), 1967

⁷ M. Bogucka, 1956; M. Bogucka, 1962

⁸ J. Wojtowicz, 1953; J. Wojtowicz, 1960

⁹ J. Zuijderduijn, 2009

¹⁰ B. Bavel, 2016, p. 164-170

¹¹ P. Spufford, 1970; P. Nightingale, 1990; Hoffman, Postel-Vinay, Rosenthal, 2000; M. Botticini, 2000

¹² A. Šapoka, 1963; J. Jurginis, V. Merkys, A. Tautavičius, 1968; M. Balinskis, 2007; J. I. Kraševskis, 2014

¹³ J. Jurginis, V. Merkys, A. Tautavičius, 1968, p. 81-99

valdantysis elitas, tirti Aivo Ragauskio¹⁴. Nors jis savo monografijoje įtraukė skyrių apie valdančiojo elito turta¹⁵, tai nebuvo pagrindinis tyrimo objektas. Tuo pačiu Aivas Ragauskas analizavo elito ūkinį gyvenimą daugiausia XVII a. antrojoje pusėje. Kiti darbai apie miestiečius¹⁶ yra pakankamai toli nuo šio tyrimo objekto. Istoriografijoje yra tik keli darbai apie Bažnyčios institucijų Vilniuje ekonominę pajėgumą ir veikimą¹⁷. Nepaisant to, kad literatūra apie žydų istoriją ankstyvųjų naujųjų laikų Vilniuje yra pakankamai gausi¹⁸, pakankamai senas Israel Cohen darbas¹⁹ (pirmą kartą išleistas 1943) suteikia išsamiausią informaciją apie žydų ir jų bendruomeninės organizacijos ūkinį gyvenimą. Palyginti gausus spektras Vilniaus miesto socialinės istorijos darbų ženkliai sustiprina miesto ankstyvųjų naujųjų laikų tyrimų bazę. Bene geriausias šios tyrimų krypties pavyzdys yra David Frick studija apie Vilnių XVII a. Nors daugumoje socialinės istorijos tyrimų paliečiami įvairūs ekonomikos istorijos aspektai, tai dažniausiai daroma labai sporadiškai. Visa tai suponuoja papildomų Vilniaus ekonomikos istorijų tyrimų poreikį.

¹⁴ A. Ragauskas, 1996; A. Ragauskas, 1997; A. Ragauskas, 1998; A. Ragauskas, 2001; A. Ragauskas, 2002; A. Ragauskas, 2003; A. Ragauskas, 2004; A. Ragauskas, 2007 (I); A. Ragauskas, 2007 (II)

¹⁵ A. Ragauskas, 2002, p. 187-217

¹⁶ M. Łowmiańska, date unknown (Udział communitatis mercatoriae w samorządzie wilenskim); V. Žilėnas, 1940; J. Morzy, 1959; V. Žilėnas, 1962 (I); V. Žilėnas, 1962 (I); A. Urbanavičius, 2005; M. Paknys, 2006; A. Urbanavičius, 2009; S. Samalavičius, 2011; D. Frick, 2013; S. Samalavičius, 2013, etc

¹⁷ J. Jurginis, 1951, p. 88-153; M. Jakulis, 2014; D. Sakalauskas, 2018

¹⁸ I. Klausner, 1938; I. Cohen, 2003; A. Tamulynas, 1999; D. Blažytė, 1999; J. Šiaučiūnaitė-Verbickienė, 2009; D. Frick, 2013; C. Бершадский, 1881; C. Бершадский, 1886

¹⁹ I. Cohen, 2003

4. Šaltiniai

Tyrimė naudoti publikuoti ir nepublikuoti šaltiniai. Tyrimė naudoti nepublikuoti šaltiniai saugomi Lietuvos (Lietuvos valstybės istorijos archyvas, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Rankraščių skyrius, Vilniaus universiteto bibliotekos Rankraščių skyrius) ir Lenkijos (Vyriausiasis senųjų aktų archyvas Varšuvoje) archyvuose. Šaltiniai pagal pobūdį skirstomi į 1) privačius ūkio valdymo šaltinius, 2) norminius teisės šaltinius, 3) fiskalinius šaltinius. Kaip rodo šio tyrimo objektas jame daugiausia remiamasi privačiais ūkio valdymo šaltiniais, kurie dažniausiai yra nepublikuoti. Privatūs ūkio valdymo dokumentai skirstomi į papildomas subkategorijas: 1.1. inventoriai, 1.2. testamentai, 1.3. įvairios sutartys, 1.4. ekonominės veiklos knygos, 1.5. instrukcijos ir laiškai, 1.6. pajamų ir išlaidų knygos.

5. Disertacijos struktūra

Disertaciją sudaro įvadas, penki pagrindiniai tyrimo skyriai, išvados, šaltinių, literatūros, lentelių ir iliustracijų sąrašai bei vienas priedas. Tyrimo struktūra atliepia tyrimo užduotis. Pirmasis disertacijos skyrius skirtas nusistatyti pagrindinę tyrimo sąvoką – kapitalą. Antrajame skyriuje analizuojami įvairūs Vilniaus miesto raidos ir ekonomikos aspektai svarbūs pagrindiniam tyrimo objektui. Šiame skyriuje pagrindžiamas socio-ekonominių, kurios analizuojamos pagrindiniame disertacijos skyriuje, pasirinkimas. Pagrindinis tyrimo skyrius padalintas į keturis poskyrius: po vieną kiekvienai grupei ir jos ūkinės veiklos, kapitalo kaupimo ir valdymo praktikų analizei. Ketvirtajame skyriuje analizuojamos kapitalo judėjimas. Disertacija užbaigiama palyginamuoju tyrimu, kuriame lyginama Vilniaus kapitalo rinka, kapitalo kaupimo ir valdymo praktikos, su tomis, kurios buvo Varšuvoje, Karaliaučiuje ir Lvove. Darbo pabaigoje

pridedamas priedas – inventorių, kurie buvo naudoti tiriant Vilniaus miestiečių ekonominį veikimą, sąrašas.

6. Išvados

1. Kapitalo sąvokos naudojimas tiriant Vilniaus ir LDK ekonomiką ankstyvaisiais naujaisiais laikais, kada ji neabejotinai buvo nekapitalistinė, gali atrodyti keistai. Iki šiol ši sąvoka nebuvo nei nuosekliai naudota, nei detaliau paaiškinta LDK istoriografijoje. Tuo pačiu, tiek Lenkijos, tiek Vakarų Europos istoriografijoje, kurioje analizuoti ekonominiai reiškiniai viduramžių ir ankstyvųjų naujųjų laikų epochose, kapitalo sąvokos naudojimas dažnai yra nepastovus ir apimantis kelias reikšmes. Kapitalo sąvokos naudojimą šiame darbe apsprendė trys veiksniai: 1) įvairių ekonominės minties mokyklų istorinių kapitalo sąvokų tinkamumas LDK ekonominei erdvei, daugiausia remiantis Anne Robert Jacques Turgot sukurtu konceptu, 2) sąvokos funkcionavimas istoriniuose šaltiniuose, kuriuose sąvoka *kapital* suprata kaip visas turtas arba paskolos suma, 3) teorinis tyrimo konstruktus, kuris akcentuoja skirtumą tarp bendro turto ir jo dalies, kapitalo, skirto generuoti pajamas. Kapitalas šiame tyrime suprantamas kaip sukauptas turtas skirtas generuoti pajamas.

2. Kapitalo kaupimo ir valdymo praktikos bei ekonominio pajėgumo dydis Vilniuje buvo analizuojamas per keturias socio-ekonominės miesto grupes: miesto teisę turinčius miestiečius, išskiriant jų valdantįjį elitą, pirklius ir amatininkus į atskiras subkategorijas; Vilniaus Pranciškonus Konventualus, kaip Bažnyčios institucijos, veikiančios mieste, pavyzdys; Vilniaus žydus ir jų savivaldos instituciją, kahalą; Radvilas bei jų ekonominę veiklą mieste, kaip didikų veiklos mieste pavyzdys. Šių grupių pasirinkimas yra grindžiamas jų dalyvavimų Vilniaus pavieto kredito rinkoje remiantis 1777-1781 m. kapitalo mokesčio Vilniaus paviete registru,

svarba miesto raidai ir vietiniam ekonomikos kraštovaizdžiui, bei siekiu įtraukti skirtingas teises jurisdikas mieste.

3. Miestiečiai, gyvenę Vilniuje pagal miesto teisę, buvo didžiausia iš šiame tyrime analizuotų grupių. Jų ekonominis pajėgumas ir turto dydis buvo analizuotas remiantis 173 inventorais iš 1666-1795 m. laikotarpio. Vidutinis miesto elito nario, kuris paprastai užėmė politines ir administracines pareigas miesto savivaldos institucijose, turto dydis buvo beveik keturis didesnis už pirklio, bei daugiau nei 20 kartų didesnis už amatininko vidutinį turką. Didžiausią turto dalį miesto elito ir pirklių turto struktūroje sudarė įvairūs produktai ir žaliavos (atitinkamai 42 proc. ir 43 proc.). Apskritai, turtas, kuri galime laikyti kapitalu pagal mūsų sąvokos apibrėžimą, sudarė 4/5 viso šių miestiečių turto. Didžiausią amatininkų turto dalį (36 proc.) sudarė namų apyvokos daiktai, kurie laikytini neproduktyviais aktyvais. Monetos buvo svarbesnės amatininkų turto struktūroje (22 proc.), nei kad pas miestiečių elitą (11 proc.) ar pirklius (9 proc.). Nekilnojamasis turtas sudarė trečdalį viso miesto elito ir pirklių turto, kai tuo tarpu amatininkų turto struktūroje jo dalis siekė du trečdalius. Taip pat, amatininkai turėjo daug mažiau paskolinto kapitalo, nei kad miesto elitas ir pirkliai. Nepaisant to, paskolų teikimas ir gavimas buvo paplitęs tarp visų miestiečių. Miestiečiams ir jų kapitalo valdymui svarbi ekonominė struktūra buvo prekybiniai kromai, kuriuose buvo priimami įkaitai, išduodamos paskolos šalia pagrindinės, prekybinės veiklos. Nei tarp Vilniaus miestiečių, nei tarp kitų socio-ekonominių grupių nebuvo bankininkų. Bendras visų miestiečių bruožas buvo palyginti didelis jų įsiskolinimas. Didžiausias jis buvo tarp pirklių, tarp kurių jis vidutiniškai siekė 75 proc. viso turto. Kapitalo kaupimas tarp miesto teisę turinčių gyventojų buvo apsunkintas sudėtingu paveldėjimo modeliu, kada nekilnojamasis ir kitas turtas dažnai būdavo padalinamas tarp skirtingų paveldėtojų. Pakankamai ženkliai sukaupto turto dalis (vidutiniškai 14 proc.) buvo skiriama įvairioms religinėms bendruomenėms ir institucijoms.

4. Nepaisant to, kad Vilniaus Pranciškonai Koventualai nebuvo didžiausi kreditoriai tarp kitų vienuolynų Vilniuje, čia jie turėjo palyginti nemažą teritoriją ir buvo aktyviai įsitraukę į miesto ekonominį gyvenimą. Nors Pranciškonai turėjo dvarų už Vilniaus, pagrindinės piniginės pajamos buvo gaunamos iš veiklos mieste, pavyzdžiui: religinių paslaugų ir rinkliavų Bažnyčioje, patalpų nuomos, produktų pardavimo, finansinių paslaugų. Pranciškonų pajamų ir išlaidų knygos rodo, kad palyginti dažnai jų metinis pajamų ir išlaidų balansas būdavo neigiamas. Nepaisant to, tai netrukdė Pranciškonams veikti kredito rinkoje ir suteikti paskolas tiek bajorams, tiek žydų kahalui. Vienas iš pagrindinių šaltinių paskolų teikimui buvo donacijos vienuolynui, kartais su tiesioginiu nurodymu jas skirti paskolų išdavimui. Tokiu būdu Pranciškonai veikė kaip finansiniai tarpininkai. Kitas svarbus pajamų šaltinis vienuolynui buvo patalpų nuoma, kuri buvo įmanoma dėl didelių valdų mieste. Visgi mes nenustatėme efektyvaus nekilnojamojo turto valdymo modelio ir pelno siekimo. Pagrindinis Pranciškonų tikslas nuomojant patalpas, buvo siekis, kad jos būtų naudojamos, prižiūrimos ir nevirstų griuvėsiais.

5. Žydų skaičius Vilniuje stipriai išaugo XVIII a. Dėl šios priežasties XVIII a. pabaigoje jie buvo svarbi ir integrali miesto ekonomikos dalis. Visgi, kapitalo mokesčio registre 1777-1781 m., žydai, išskyrus kelis pavienius atvejus, iš esmės nefigūruoja. Tai rodo, kad tuo metu jie nedalyvavo didesnės apimties kreditinėse operacijose. Nepaisant to, XVIII a. pabaigoje vietiniai žydai turėjo finansines galimybes paremti jų savivaldos instituciją, kahalą, kai jų paskolos bendruomeninei organizacijai iš esmės pakeitė anksčiau dominavusias kahalos skolas vienuolynams, daugiausia Jėzuitams. Tai rodo, kad bendruomenės įsiskolinimas ir su tuo susijusios problemos antrojoje XVIII a. pusėje nepaveikė individualių žydų. Pagrindiniai Vilniaus žydų partneriai ir kapitalo šaltinis antrojoje XVII a. pusėje buvo krikščionys pirkliai. Nors ši partnerystė išliko ir XVIII a., vis daugiau finansinių sandorių buvo sudaroma tarp žydų ir bajorų.

6. Vilnius nebuvo nei ekonominis centras, nei rezidencijos vieta Radviloms XVII a. antrojoje pusėje–XVIII a. Sluckas, Biržai, Kėdainiai, Nesvyžius, Olyka ir kiti miestai sulaukdavo daugiau dėmesio iš Radvilų nei Vilnius. Tačiau Radvilų jurisdika buvo svarbi miesto dalis dėl sparčios jos plėtros mūsų aptariamam laikotarpiui, nuosavybės tarp miesto sienų ir už jos ribų ir gamtinių išteklių kitoje Neries pusėje. Tuo pačiu, nors jurisdika nebuvo svarbi ekonomiškai (jos pajamos bendrame Radvilų biudžete buvo labai menkos), ji turėjo simbolinę reikšmę Radviloms. Vilniaus Radvilų jurisdikos išdas buvo dalis bendroje šeimos administracijos išdų sistemoje, kurioje mokėjimai dažnai buvo atliekami pasitelkiant artimiausiai mokėtinam subjektui esantį išdą. Radvilos retai naudojosi Vilniaus miesto kredito rinka. Jie dažniau remdavosi paskolomis iš kitų didikų ir bajorų, savo kontaktų Karaliaučiuje ir vis dažniau antrojoje XVIII a. pusėje – Varšuvoje.

7. Didžioji dalis operacijų per visą tyrimo laikotarpį buvo atliekama monetomis. Dėl šios priežasties ir iššūkius jas transportuoti, kapitalo judumas buvo ribotas. Fizinio pinigų pervedimo problema buvo sprendžiama keičiantis parduodamomis ir perkamomis prekėmis, naudojant ankstesnes skolas, didikų atveju – išdus skirtingose vietose. Kapitalo judumo problema buvo dalinai sprendžiama XVIII a. antrojoje pusėje, kada 1775 m. buvo priimta vekselius įteisinusi konstitucija. Jų dėka tapo ne tik paprasčiau ir saugiau skolintis, tačiau ir persiųsti kapitalą trečiajai šaliai. Visgi nei Vilniuje, nei apskritai LDK nebuvo galimybės įnešti, valdyti ir pernešti kapitalą per sąskaitas. Aptariamam laikotarpiui bankų nebuvo. Karaliaučius buvo pagrindinis išorinio kapitalo šaltinis Vilniaus miesto socio-ekonominiams grupėms. Varšuvos reikšmė išaugo XVIII a. antrojoje pusėje.

8. Nepanašu, kad Vilniuje mūsų aptariamam laikotarpiui veikė sistemingai funkcionuojanti kapitalo rinka. Kapitalo kaupimo, valdymo ir paskirstymo veiklos bei praktikos neturėjo sistemingos, nenutrūkstamos veiklos bruožų. Šaltiniuose neaptikome jokių

įrodymų, kad būtų buvusi naudojama dvigubo įrašo sistema vedant apskaitą. Kapitalo rinkoje sprendimai priklausydavo nuo asmeninių santykių, o kreditas dažniausiai naudojamas vartotojiškoms reikmėms. Net turtingiausi kreditoriai nevengdavo dalinti smulkius kreditus. Reikia atlikti tolimesnius, ypač kiekybinius, tyrimus, bet akivaizdu, kad Vilniaus mieste veikiančių socio-ekonominių agentų galimybės kaupti kapitalą buvo toli nuo tų, kurios koncentravosi agrarinėje LDK ūkio dalyje – dvaruose, palivarkuose, besikuriančiose manufaktūrose.

9. Nepaisant to, visos mūsų nagrinėtos socio-ekonominės grupės Vilniuje turėjo ekonominius pajėgumus valdyti mažesnę ar didesnę kapitalą. Nors dėl šaltinių pobūdžio sunku apibendrinti visas analizuotas socio-ekonominės grupes bei jų ūkinius sprendimus, vis dėlto darytina išvada, kad visų jų turtas ir kapitalas dažniausiai buvo valdomas racionaliai. Tačiau šaltiniuose neaptikta taupymo samprata ir intencija. Įvairios pajamų ir išlaidų knygos rodo, kad įprasta praktika buvo nulinis pajamų ir išlaidų balansas. Taip pat, visoms analizuotoms socio-ekonominėms grupėms būdingas nuolatinis įsiskolinimas arba geriausiu atveju neutralus balansas. Tai galiojo ir toms socio-ekonominėms grupėms, kurios potencialiai turėjo geriausias galimybes kaupti kapitalą. Turto paskirstymas per donacijas ir aukas Bažnyčios institucijoms rodo būdingą norą dalintis sukauptu turtu. Galiausiai, stipresnis noras nei taupyti, bent jau tarp miestiečių, remiantis jų testamentais, buvo palikti gyvenimą be skolų. Vis dėlto dažnai to pasiekti nepavykdavo.

10. Vilniaus kapitalo rinka buvo daug panašesnė į tą, kuri buvo Lvove aptariamam laikotarpiu, nei kad Varšuvoje ar Karaliaučiuje. Visgi pagrindiniai skirtumai su pastaraisiais miestais išryškėjo tik XVIII a. antroje pusėje. Jie pasireiškė tuo, kad tiek Karaliaučiuje, tiek Varšuvoje tuo metu pradėjo kurtis bankai, augo kapitalo investicijos į manufaktūras, buvo mažesnės palūkanos, stipresni ir glaudesni ryšiai su tarptautiniais ekonomikos ir finansų centrais. Tuo tarpu tiek Vilnius, tiek Lvovas liko labiau regioniniais centrais.

Kapitalo kaupimo ir valdymo praktikos Vilniuje aptariamam laikotarpiu nedaug skyrėsi nuo tų, kurios buvo Lenkijos karalystės mieste Nowy Sącz XVI-XVII a. sandūroje ar Kaune XVIII a. pabaigoje.

SUMMARY

1. Subject and focus of the research

The subject of this research is accumulation and management of capital in the early modern Vilnius from the second part of the 17th c. to the end of the 18th c. Capital in this research is understood as accumulated wealth through savings intended to generate income. This concept has been chosen in accordance with three factors: relevance of some of the capital concepts in various schools of economic thought, hermeneutic and our theoretical construct of the research.

The latter encompasses two key questions of the research. The first seeks to understand if there were required economic, legal, institutional and social conditions in Vilnius to conduct savings and accumulate capital, and how the nature of capital accumulation reflected the differences between Vilnius and other urban areas in the region and beyond. The second question (or rather a task) aims to distinguish capital from the overall wealth. The meaning of this task is to find out the assets and their share which have been used productively, i.e. to generate further income. The main hypothesis of this research is that the socio-economic groups in Vilnius had the means to accumulate capital (i.e. conduct savings) and their capital distribution was productive and rational.

This research focuses on capital accumulation and management practises of four socio-economic groups in Vilnius: city's citizens (with division into the groups of city's elite, merchants and artisans), Conventual Franciscans as an example of the Church institution in the city, Jews and the Jewish communal body, kahal, and Radziwiłł family undertakings in the city as the example of the magnate family. The selection of these socio-economic groups is based on the level of participation in Vilnius district's credit market, involvement of the

different legal frameworks through different *jurydykas*, and importance to the economic scenery of Vilnius.

2. Aim and objectives of the research

The goal of this research is to investigate capital accumulation and management practices among the key socio-economic groups in Vilnius.

The following tasks were set to achieve the above-mentioned goal:

1. To establish the main socio-economic groups in Vilnius that were able to accumulate capital.
2. To identify how these socio-economic groups accumulated and managed the capital and to analyse their economic scope.
3. To examine where the capital was used by the different socio-economic agents.
4. To find out the level of interactions between the different socio-economic groups in the field of capital management.
5. To find out the level of rationality on the wealth management practices and decision making.
6. To analyse the capital movement.
7. To evaluate the influence of the economic environment and political decisions on the capital accumulation and management.
8. To identify whether there were any structural changes over the period of our analysis.
9. To compare Vilnius with the regional centres such as Warsaw, Königsberg, Lvov in the subject of capital accumulation and management practises, capital market.

3. Review of the literature

The sole subject of capital accumulation and management in the early modern economy of GDL has not been investigated in the historiography due to its peculiarity. However, there are several works that encompassed this topic into the larger subjects. For example, Liudas Glemža and Remigijus Civinskas, used the concept of capital for analysing not only wealth, but also social and political power of the city's elite in Kaunas at the end of the 18th c. – the beginning of the 19th c.²⁰ The authors have relied on the definition of capital provided by a well-known French sociologist Pierre Bourdieu (1930-2002) who has expanded the concept into other than solely economic fields. Liudas Glemža provided analysis on the economic capital of the city's elite of Kaunas in the period of the last thirty years of GDL, while Remigijus Civinskas has researched the beginning of 19th c. They have both analysed economic capacity of the city's elite in those two periods looking at the wealth these city's citizens have obtained and their income sources. Thus, for both of the researchers, the capital, in essence, meant wealth. They did not try to distinguish general wealth from the capital or conceptualize the latter. Thus, while we have very similar works done on both Kaunas and Vilnius elites²¹, they represent the different concepts for analysing wealth and economic capacity. These works are very important and very valuable to our research, yet, they showcase the challenges using the concept of capital in essentially non-capitalistic environment. Other authors that analysed economic capacity and activities of the specific socio-economic groups/institutions in Vilnius did not use the concept of capital. While the concept has been used in several economic history studies beyond

²⁰ Civinskas, Glemža, 2019

²¹ Aivas Ragauskas used the concept of “wealth”, in: A. Ragauskas, 2002

Vilnius in the period of GDL²², it has never been elaborated. Usually, it has been used in researches related to the economic activities of the manors.

The subject of capital accumulation and distribution in the early-modern period has been rather rarely investigated in the regional historiography as well. Perhaps, a best-known work in Poland involving the concept of capital, has been written by a renowned Polish historian Henryk Samsonowicz²³. This research on private capital accumulation and management by Gdansk bourgeois is probably the closest study to what we are carrying out here. Henryk Samsonowicz detailed the structure of profits at the time, the nature of merchant companies that were organized in the city, credit activities. The deficiency of this work to our cause is that Henryk Samsonowicz only analysed one socio-economic group in the city and a limited number of its top tier merchants. Another very similar work has been undertaken by Anna Dunin-Wąsowicz (Żaboklicka)²⁴. She also analysed capital accumulation and management of urban citizens, albeit in the smaller location of Nowy Sącz at the turn of the 16-17th c. As in our research, she tried to distinguish capital from wealth using similar sources: inventories and testaments. Other examples of capital accumulation and management studies in urban environments in early modern Poland include the works by Maria Bogucka²⁵ and Jerzy Wojtowicz²⁶. However, they mainly emphasized investment in manufactories and their economic undertakings, through which they saw the rise of capitalistic practises.

²² P. Pakarklis, 1956, p. 43; M. Jučas, 1972, p. 6-7, 278; S. Pamerneckis, 2004, p. 111-112; D. Žiemelis, 2009, p. 20

²³ H. Samsonowicz, 1960

²⁴ A. Dunin-Wąsowicz (Żaboklicka), 1967

²⁵ M. Bogucka, 1956; M. Bogucka, 1962

²⁶ J. Wojtowicz, 1953; J. Wojtowicz, 1960

Capital as a subject is much more prevalent in the economic history studies of Western Europe in both the medieval and early modern periods. Most often, it is either understood as a commercial or financial capital, even though the latter concept is much more frequently used. Examples of financial capital market studies include the works by Jaco Zuijderduijn²⁷, Bas van Bavel²⁸ and many others²⁹. All these works may not directly influence our research, yet, they provide an overview of necessary conditions for the formation of the capital (credit) markets in Western Europe and its subsequent functioning in different locations.

In general, there is a rather limited historiography on Vilnius that would encompass economic history issues as such. Out of the general city's histories³⁰, a study by Juozas Jurginis et al. included the most economic history aspects³¹. The citizens of the city, especially their higher-ranking members, were analysed in length by Aivas Ragauskas in his monograph³² and numerous articles³³ dedicated to the topic. Aivas Ragauskas included a section about the wealth of the city's ruling elite in his monograph³⁴, however, by no means, it was his primary topic. Furthermore, very little is known about the usage of this wealth. Also, in his work we can only find information on the ruling elite in the second part of the 17th c. Other studies on the city's

²⁷ J. Zuijderduijn, 2009

²⁸ B. Bavel, 2016, p. 164-170

²⁹ P. Spufford, 1970; P. Nightingale, 1990; Hoffman, Postel-Vinay, Rosenthal, 2000; M. Botticini, 2000

³⁰ A. Šapoka, 1963; J. Jurginis, V. Merkys, A. Tautavičius, 1968; M. Balinskis, 2007; J. I. Kraševskis, 2014

³¹ J. Jurginis, V. Merkys, A. Tautavičius, 1968, p. 81-99

³² A. Ragauskas, 2002

³³ A. Ragauskas, 1996; A. Ragauskas, 1997; A. Ragauskas, 1998; A. Ragauskas, 2001; A. Ragauskas, 2003; A. Ragauskas, 2004; A. Ragauskas, 2007 (I); A. Ragauskas, 2007 (II)

³⁴ A. Ragauskas, 2002, p. 187-217

citizens³⁵ in Vilnius are more far away from our subject, thus their findings are only supplementary to our research. There are only several studies on the economic history of Church institutions in the city³⁶. Despite an extensive list of literature on the Jewish history in Vilnius³⁷, only a relatively old (first published in 1943), but comprehensive work by Israel Cohen³⁸ on the Jewish community in the city provides the most complete analysis on the community's economic capacity. Important contributions to the city's history in the early-modern period have been provided by the numerous social history studies³⁹. The best out of them is the work done by David Frick, who through various social relationships, provided a very in-depth overview of the city's life in the middle of the 17th c.⁴⁰ While in most of these works economic history aspects appear in some capacity, they are never the primary subject of the above-mentioned scholars. All this presupposes the need of more thorough economic history studies of Vilnius.

4. Sources

The research is based on a variety of published and unpublished sources. Unpublished sources that were used in this research are

³⁵ M. Łowmiańska, date unknown (Udział communitatis mercatoriae w samorządzie wilenskim); V. Žilėnas, 1940; J. Morzy, 1959; V. Žilėnas, 1962 (I); V. Žilėnas, 1962 (I); A. Urbanavičius, 2005; M. Paknys, 2006; A. Urbanavičius, 2009; S. Samalavičius, 2011; D. Frick, 2013; S. Samalavičius, 2013, etc.

³⁶ J. Jurginis, 1951, p. 88-153; M. Jakulis, 2014; D. Sakalauskas, 2018

³⁷ I. Klausner, 1938; I. Cohen, 2003; A. Tamulynas, 1999; D. Blažytė, 1999; J. Šiaučiūnaitė-Verbickienė, 2009; D. Frick, 2013; C. Бершадский, 1881; C. Бершадский, 1886

³⁸ I. Cohen, 2003

³⁹ See the works of Bernadetta Manyś, Martyna Jakulis, Dominykas Burba, Wioletta Pawlikowska-Butterwick as an example.

⁴⁰ D. Frick, 2013

preserved in the Lithuanian State Historical Archives, the Manuscript Department of the Wroblewski Library of the Lithuanian Academy of Sciences, the Manuscript Department of the Library of Vilnius University, the Central Archives of Historical Records in Warsaw (Poland). The sources are divided in the following categories according to their function: 1) private economic management documents, 2) normative legal documents, 3) fiscal material. As the subject of this research suggests, we will mainly focus on the private economic management documents available from various unpublished sources. These documents are divided into several subcategories: 1.1. inventories, 1.2. last wills or testaments, 1.3. various contracts, 1.4. sets of economic management books, 1.5. instructions and letters, 1.6. income and expenses books.

5. Structure of the dissertation

The structure of the dissertation is in line with the framework of the tasks. The first chapter is dedicated to the analysis and description of the key concept – capital. The second chapter encompasses analysis of the economic status of Vilnius with the aim of deconstructing the key socio-economic groups that could have accumulated capital in the city area. Sub-chapters of the third chapter are dedicated to each of the selected socio-economic groups and analyses of their capital accumulation and management practices, key partnerships, economic capacity. The fourth chapter is dedicated to the investigation of capital movement and distribution. The study ends with the fifth chapter in which there is an analysis on how similar and/or different Vilnius capital market was to Warsaw, Königsberg and Lvov. A research is ended with the conclusions. We attach an annex to this work – a list of used inventories of Vilnius citizens for their economic analysis.

6. Conclusions

1. The concept of capital, at first, might seem odd when analysing the early-modern economy of GDL and, specifically, Vilnius, which were essentially non-capitalistic environments. Furthermore, up until now, the concept has not been neither thoroughly used, nor explicitly explained in the historiography of GDL. In addition, it is often volatile in the Polish and Western European historiography concerning the early-modern period. Our justification for using the concept of capital for the analysis of the urban economy of Vilnius came from three factors: 1) relevance of some of the capital concepts in various schools of economic thought with the base being the concept advocated by Anne Robert Jacques Turgot, 2) hermeneutic, as it appears in the sources both, as the totality of assets and a principal amount of loan, and 3) our theoretical construct of the research which emphasizes the distinction between wealth and capital through the latter's intention to generate future revenue. Thus, a capital in the context of this research is understood as accumulated wealth that was intended to generate income.

2. The main analysis of the economic capacity and capital management practices was centred around four different socio-economic groups in the city: Christian city's citizens, Conventual Franciscans as an example of the Church institution, Vilnius Jews and their communal body *kahal* and *Radziwiłł* family and their *jurydyka* in the city, as an example of the magnates' presence in the city. The selection of these groups was based on the assumption that they were able to accumulate capital and covered different city's jurisdictions. Also, we have considered their size and influence on the city's economic landscape. In addition, the selection was based on the analysis of the capital tax registers from the years 1777-1781 in Vilnius *powiat* that identified the main creditors and debtors in the district who issued and acquired credit worth more than 1.000 zł. It

highlighted the importance of religious orders and Ecclesiastics as the creditors and noblemen as the debtors in the district.

3. The citizens were the most numerous out of all the analysed groups in the urban environment of Vilnius. Their economic capacity was analysed using 173 inventories from the period of 1666-1795. The citizens have been divided into the city's elite (mostly the ones who held the city's political and administrative positions), merchants and artisans. The average wealth of the city's elite member was almost 4 times bigger than that of the merchant and more than 20 times bigger than that of the artisan. The largest share of assets among the city's elite and merchants belonged to products and materials (42% and 43% respectively). In general, the productive assets, that we deemed as capital, constituted 4/5 of total assets in these citizens' groups. The largest share of artisans' assets belonged to the household items (36%). That is subsequently a share of unproductive assets in their wealth structure. Coins constituted a larger share in artisans' assets' structure (22%) than in the city's elites' (11%) and merchants' (9%). Immovable property, when accounted in the inventories, constituted 1/3 of the assets among the city's elite and merchants and 2/3 in the assets' structure of the artisans. Also, compared to the other citizens' groups, the artisans had much less issued credit in their capital structure. However, the crediting activities were very common among all the citizens' groups: ranging from large scale credit to acquiring goods on credit. The important economic entities on their own were the merchandising stalls that effectively acted as places for holding and acquiring securities, issuing credit, besides their main purpose of trade. There were no bankers in the city neither from the group of the city's citizens, nor from any other socio-economic group. A common feature among all citizens' groups was their indebtedness which was the largest among the merchants: on average after adjustments it was 75% of their total assets. The capital accumulation among the city's citizens through generations was hindered by the complex inheritance model where often the immovable property and other assets would be

distributed to several inheritors. Furthermore, a comparatively large share of the accumulated wealth (on average 14%) went to the various religious institutions and the poor.

4. While the Conventual Franciscans were not the biggest creditors among other religious orders in the city, they had a large urban dominion with an active involvement in the city's economic life. Even though the Conventual Franciscans possessed the estates outside Vilnius, their principal monetary revenue arrived from the urban activities such as religious services, rent, sale of commodities, financial undertakings and, also, collections at the Church. Their income/expenses books suggest that quite often the Franciscans had negative yearly balances. Despite that, Vilnius Conventual Franciscans clearly participated in the city's credit market. Most often this was in the form of providing loans to the noblemen and the Jewish communal body, kahal. One of the principal sources for credit were donations given to the friary, sometimes with the direct instructions to distribute it as credit. This effectively made the friary a financial intermediary in the market. Another source of revenue for the religious order, the rental income, was possible due to the large possessions in the city. However, we did not establish an effective property utilization model and interest in profit seeking. The main goal of the Franciscans while renting out their property was that the property would not go into ruins, would be used and at the same time taken care and repaired by the tenants.

5. The Jewish population in the city experienced a significant growth, especially in the 18th c., therefore making it one of the most important socio-economic groups in the city. However, except several small cases, they did not appear in the capital tax registers in 1777-1781. It suggests, that the Jews were not participating in the large-scale credit market. However, at the end of the 18th c. they were able to support the communal body, Vilnius kahal, in substituting its debts to the religious orders, mainly the Jesuits, with their own credit. It shows that at the end of the 18th c. there were at least a few financially

strong Jews in the city and that the communal body's indebtedness did not affect them. Before this period, we can identify only a handful of individual Jews from Vilnius who conducted their business on a large scale. The main partners and source of capital in the second part of the 17th c. for the Jews were the Christian merchants. While this partnership remained in the 18th c., more financial contracts were identified between the Jews and the noblemen.

6. Vilnius was not an economic and for that matter residential centre for the Radziwiłł family. Slutsk, Biržai, Kėdainiai, Nesvizh, Olyka and some other locations received much more attention from the family. However, Radziwiłł *jurydyka* was an important part of the city, especially considering its substantial growth during the period of our analysis, key resources in the other side of the river Neris and the property owned inside the city gates and beyond. To add to that, having an important jurisdiction in the capital city of GDL probably had the symbolic value for the family. The *jurydyka* had its own treasury, however, its revenue compared to the overall income from the Radziwiłł *latyfundia* was very minor. The treasury was part of the family's treasuries' system, where the necessary transactions could have been conducted from the different treasuries depending on the availability of money and distance to the payee. The Radziwiłłs rarely used Vilnius financial market. They more often resorted for the bigger amounts of capital to the other magnates and noblemen, contacts in Königsberg and more in second part of the 18th c. – in Warsaw.

7. Most of the transactions throughout the period of our analysis were conducted in coins. Due to this reason and a challenge to transfer them, capital movement was limited. Most of the times the problem of transferring physical money was solved by exchanging goods for goods, using various previous debts or in the case of magnates – using their treasuries in different locations. Some improvement on the capital movement was implemented in the second part of the 18th c., especially with the introduction of the legislative bill for *wexel* in 1775. It was not only easier and safer to conduct credit transactions,

but also transfer capital from one party to another. However, no such thing as depositing money through the accounts was in place neither in Vilnius, nor in GDL throughout the period of our analysis. There were no banks. Königsberg was the main location for outside capital for Vilnius socio-economic groups throughout the period of our analysis. Importance of Warsaw grew in the second part of the 18th c.

8. It does not seem that there was a systematically functioning capital market in Vilnius in the 17-18th c. Activities related to the capital accumulation, management and distribution were rather loose, sporadic and noncontinuous. We did not identify any evidence of the double-entry book-keeping methods among the analysed socio-economic groups. Relationships in the capital market were personal and credit market was dominated by consumer lending, where the majority of loans were used far more for the consumer needs than investment. Also, even the wealthiest creditors did not mind engaging in the small-scale credit market. There needs to be further research, especially quantitative, but city's economic environment and its socio-economic agents in the 17-18th c. were nowhere near the economic potential of the agricultural estates, folwarks, that were the principal means for capital accumulation in the early-modern GDL economy.

9. Despite this, all of the analysed socio-economic groups had the economic capacity to accumulate and manage different sizes of capital. Even though it is hard to generalise different socio-economic groups and their economic actions due to the nature of sources, our conclusion on all of them is that their wealth and capital management was mostly rational. At the same time, we did not encounter in the sources signs of the concept of savings. Various income/expenses books show that a normal practice was an about zero income balance that shows us a specific economic behaviour model in Vilnius common to all analysed groups. Furthermore, a common feature among all the groups was continuous indebtedness or, at best – neutral balance. This was true even for the socio-economic groups that had the best means both, to accumulate and manage the capital. The

significance of wealth distribution through the donations to the Church institutions indicate the willingness to share what has been obtained during the lifetime. Lastly, a stronger desire than conducting savings, at least among the Christian citizens as noted in their testaments, was leaving the world without any hanging debts. However, that was often not the case.

10. Vilnius capital market much more resembled the capital market of Lvov than than the one in Warsaw or Königsberg. The biggest differences with Warsaw and Königsberg emerged only in the second part of the 18th c. These differences manifested through the set-up of banking houses, increased capital investment in manufactories, lower interest rates, stronger and closer connections with the international financial centres in Warsaw and Königsberg. Meanwhile, both Vilnius and Lvov remained more as regional economic and political centres. The capital management practises in Vilnius were not too distant from the ones in the Polish Crown city of Nowy Sącz at the turn of the 16-17th c. or Kaunas at the end of the 18th c.

PUBLIKACIJŲ DISERTACIJOS TEMATIKA SĄRAŠAS / LIST OF PUBLICATIONS ON THE TOPIC OF THE THESIS

1. „Friaries as the Cradle of the Profit Economy in the Early Modern Urban Society in Eastern and Central Europe? A Case of the Franciscans in the 17–18th c. Vilnius“ in: Lietuvos istorijos studijos, 2018, t. 41, p. 88-102

2. „An economic structure and the key partnerships of Wilno Jews in the period from the second part of the 17th to the end of the 18th c., in: Scripta Judaica Cracoviensia, 2019, vol. 17 [priimta spaudai/accepted for the release]

KITA TEMATIKA / ON OTHER TOPICS /

1. Andriy Stavvytskyy, Vincent Giedraitis, Darius Sakalauskas, Maik Huettinger, “Economic Crises and Emmission of Pollutants: a Historical Review of Select Economies amid two Economic Recessions”, in: „Ekonomika“, 2016, vol. 95(1), p. 7-21

2. “The Novelty of Storytelling through Location Based Augmented Reality: Actualising Jewish History in Lithuania”, in: Forschungen zur Baltischen Geschichte, 2018, vol. 13, p. 171-179

TRUMPOS ŽINIOS APIE DISERTANTĄ

Darius Sakalauskas 2014 m. baigė istorijos magistro studijas Vilniaus universiteto Istorijos fakultete ir tais pačiais metais pradėjo doktorantūros studijas. Būdamas doktorantu D. Sakalauskas publikavo 3 straipsnius, o savo tyrimus pristatė 5 tarptautinėse konferencijose Jungtinėje Karalystėje, Vokietijoje, Izraelyje, Lenkijoje ir Estijoje. 2017 m. liepos mėnesį D. Sakalauskas stažavosi Herderio institute Marburge (Vokietija), o 2018 m. sausio – balandžio mėnesiais POLIN muziejuje Varšuvoje (Lenkija). 2016 m. autoriui buvo paskirta Lietuvos mokslo tarybos stipendija už doktoranto akademinį pasiekimą. D. Sakalauskas domisi Vilniaus ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ekonomikos istorija, miestų istorija Europoje.

ABOUT THE AUTHOR

Darius Sakalauskas graduated his MA in History at the Faculty of History of Vilnius University in 2014 and began his doctoral studies the same year. While being a PhD student, Darius Sakalauskas published 3 articles and presented his research in 5 international conferences in the United Kingdom, Germany, Israel, Poland and Estonia. The author had the scientific internships in July, 2017 in Herder Institute in Marburg (Germany) and in January–April, 2018 in POLIN museum in Warsaw (Poland). Darius Sakalauskas has been awarded a scholarship for academic achievements by the Research Council of Lithuania in 2016. His historical research centres on the economic history of both, Vilnius and the Grand Duchy of Lithuania, as well, as the urban history in Europe.

Vilniaus universiteto leidykla
Saulėtekio al. 9, LT-10222 Vilnius
El. p. info@leidykla.vu.lt,
www.leidykla.vu.lt
Tiražas 15 egz.